

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η «Εκάβη» του Ευριπίδη

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΚΥΠΡΟΥ

Νόνας Μολέσκη

Μετάφραση: Κ. Κολώ-
ταςΣκηνοθεσία: Ν. Χαρα-
λάμπουςΣκηνικά - κοστούμια:
Στ. ΑντωνόπουλοςΜουσική: Μ. Χριστο-
δουλίδηςΜάσκες: Β. Κυριαζής,
Στ. ΑντωνόπουλοςΠαίζουν: Β. Κυριαζής,
Δέσποινα Μπεμπεδέλη,Αλκηστή Παυλίδου, Ν.
Χαραλάμπους, Ε. Πουλ-
λαΐδης, Τζένη Γαϊτανο-
πούλου, Γ. Μουαΐμης,

Στ. Καυκαρίδης κ.α.

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ένα μεγάλο
δραματικό έργο να πλακώνει
με το βάρος του τον σκηνοθέ-
τη, φανερώνοντας την αδυνα-
μία του να το σηκώσει ολόκλη-
ρο. Με τον Νίκο Χαραλάμπους
δεν είναι δυνατό να συμβεί κά-
τι τέτοιο. Δεν μπαίνει «από κά-
τω», δεν καταπίνεται με το να
ξεδιαλύνει το περίπλοκο κου-
βάρι των ερμηνειών του έργου
από πολλούς μελετητές, δεν
τον βαρύνουν τα θεωρητικά
προβλήματα της φιλοσοφίας
του Ευριπίδη είτε της εξέλι-
ξης της τραγωδίας του λογο-
τεχνικού είδους. Την πρώτιστη
σημασία γι' αυτόν έχει η εντύ-
πωση, που, του δημιουργεί το
έργο.

ΓΕΝΙΚΑ μιλώντας, σημασία
έχει «με τι μοιάζει», τι του θυ-
μίζει το έργο. Όπως ελεύθερα,
τολμηρά και υποκειμενικά δια-
λέγει ένας ζωγράφος τα χρώ-
ματα από την παλέττα του, έτσι
και ο Ν. Χαραλάμπους διαλέγει
για το ανέβασμα του έργου τη
στυλιστική εκείνης της επο-
χής, εκείνου του είδους της
τέχνης, με τα οποία σχετίζει το
έργο η δημιουργική του σκέ-
ψη. Έτσι το «Καμπαρέ» έγινε
το κλειδί για την «Οπερα της
πεντάρας», τα κόμικς γέννη-
σαν τις μορφές της «Στρίγ-
γας, που έγινε αρνάκι» (μερι-
κές όμως ήρθαν απευθείας
από γνωστές ταινίες).

ΑΥΤΗ τη φορά ανακάτωσε
στην παλέττα του την στυλι-
στική των «αιματηρών τραγου-
διών» της «Ελισαβετιανής
εποχής», του «γοτθικού» μυ-
θοστορήματος και του κινημα-
τογραφικού έργου τρόμου και
έφτιαξε το πορτραίτο ολόκλη-
ρου του έργου. Σ' αυτή τη
δουλιά η υποκειμενικότητα
του δικαιολογείται από τη λε-
πτή στυλιστική διαίσθηση και
από την ικανότητά του να συν-
δυάζει τις ιδιότητες των διαφό-
ρων τεχνών, που διαλέγει. Ο

σκηνοθέτης επάνδρωσε την
παράσταση με δανεικά εφόδια
για ένα σκοπό (στον οποίο πι-
στεύω) - να κάνει το έργο να
επιδρά πάνω στους σημερι-
νούς θεατές μ' όλη την δύνα-
μη, που έχει συσσωρευμένη
μέσα του.

ΙΔΑΝΙΚΟΣ εκτελεστής των
ιδεών του σκηνοθέτη και ταυ-
τόχρονα ιδιότυπος θεατρικός
δημιουργός στάθηκε ο Στ. Αν-
τωνόπουλος. Εντυπωσιάζει η
τέχνη, με την οποία εισάγει
στο κοστούμι της Εκάβης το
μοτίβο της Ελισαβετιανής
εποχής προσδιορίζοντας μ'
αυτό την αντίληψή μας για την
ουσία της ερμηνείας. Το πνεύ-
μα του Πολύδωρου μας προσε-
τοιμάζει, για τα τρομερά γεγο-
νότα που ακολουθούν περισσό-

συμβολική φόρτιση. Από τη
μια, αυξάνουν το εφέ του κι-
νηματογραφικού γυρίσματος,
από την άλλη θυμίζουν προβο-
λείς στα χέρια των φρουρών
των στρατοπέδων για αιχμάλω-
τες του τρωικού πολέμου. Το
«κινηματογραφικό» φρικιαστι-
κό αποσυνθετισμένο πτώμα
λειτουργεί και σαν θεατρικό
σύμβολο. Εκείνη η άλλη λε-
πτομέρεια, το τραπέζι με τις
καρέκλες, επιστρατεύεται για
να εκφράσει την ιδέα του βασι-
λικού αξιώματος της δύστι-
χης, μα περήφανης Εκάβης, το
οποίο αναγνωρίζουν και οι βα-
σιλιάδες νικητές, όταν κάθον-
ται και συνομιλούν σαν ίσοι
μαζί της.

ΜΙΛΗΣΑΜΕ για την μορφή,
που έπλασαν οι συντελεστές

και δεν διστάζει να ταπεινωθεί
παρακαλώντας εκεί που ελπί-
ζει κάτι να πετύχει (με τον δι-
στακτικό Αγαμέμνονα, όχι
όμως με τον αδίστακτο Οδυσ-
σέα).

ΕΠΙΤΙΘΕΤΑΙ όμως άγρια,
βάρβαρα στον εχθρό της, ανα-
καλύπτοντας ότι εκείνος δεν
καλύπτεται και τόσο από την
ελληνική προστασία και απαι-
τεί να αθωωθεί με τη δύναμη
μιας εκλεκτής, προσωπικότη-
τας.

ΣΤΟ ΠΑΙΞΙΜΟ της Δέσποι-
νας Μπεμπεδέλη ο λόγος του
Ευριπίδη ακούεται διάφανος
και όχι καλυμμένος με την πα-
ραδοσιακή απόλυτη τραγικό-
τητα του αισχυλικού τύπου.
Και μέσα σ' αυτή την διαφά-

Μια σκηνή από την «Εκάβη» με τη Δέσποινα Μπεμπεδέλη, τον Ν. Χαραλάμπους και την Αλκηστή Παυλίδου.

τερο με την «γοτθική» του εμ-
φάνιση, παρά με λίγα λόγια του
προλόγου.

ΤΑ ΣΚΗΝΙΚΑ, ασυνήθιστου
μεγέθους και χτυπητής εκ-
φραστικότητας, κομμός δέν-
τρον κάτω από τις ρίζες του
οποίου σαν να βρίσκεται η εί-
σοδος στον Άδη, και η σταχτιά
καμένη γη μοιάζουν να είναι
φτιαγμένα για το κινηματο-
γραφικό πλάτω. Οι μάσκες (Β.
Κυριαζής και Στ. Αντωνόπου-
λος) έχουν μια νεκρική έκ-
φραση και είναι σαν σφραγίδα
θανάτου πάνω στα πρόσωπα
των καταδικασμένων ηρώων
του Ευριπίδη.

ΟΠΩΣ ο ζωγράφος, έτσι και
ο σκηνοθέτης προκαλούν δια-
νοητική ικανοποίηση με τις
ενδιαφέρουσες λύσεις. Οι
προβολείς που κρατούν οι
στρατιώτες στην αρχή φαίνεται
να 'χουν διπλό νοήμα, διπλή

της παράστασης. Ας μιλήσου-
με για τον λόγο του Ευριπίδη.
Μεγάλος αντιφατικός προκλη-
τικός, ο ρόλος της Εκάβης κυ-
λάει σαν ορμητικός χείμαρρος.
Ο τερπαστός όγκος του λόγου
χωράει, πλάθεται, δαμάζεται
στην εξαιρετική ερμηνεία της
Δ. Μπεμπεδέλη. Το κλειδί του
ρόλου είναι το θέμα του «πε-
ρασμένου μεγαλείου». Η Εκά-
βη δεν είναι μια τραγική μάνα
όπως στις «Τρωάδες», είναι
μια εκθρονισμένη βασίλισσα,
συγγενική μ' εκείνες από τα
σαιξπηρικά ιστορικά χρονικά.
Χάνει τα παιδιά της μα μοιάζει
να χάνει τα μέρη του κατα-
στρεμμένου βασιλείου της.

ΜΕ ΤΗΝ εξυπνάδα και την
δολιότητα μιας βασίλισσας δεν
επαναστατεί ενάντια στους
σκληρούς νόμους του ελληνι-
κού στρατιωτικού - πολιτικού
μηχανισμού, μόνο παρακαλεί

να μπορούμε να δούμε την
Εκάβη να παρηγορεί, να συγ-
κρατεί τον εαυτό της στις στι-
γμές των συμφορών με την
ορθολογιστική ρητορική, τόσο
χαρακτηριστική για τον Ευρι-
πίδη.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ να διακρίνου-
με τον ψυχολογικό πλούτο, με
τον οποίο ο Ευριπίδης προκί-
ζει την ηρωίδα του σε αντίθεση
με την χοντροκομμένη βαρβα-
ρότητα του Πολυμήστωρα και,
με τους απρόσωπους,
ομοιότυπους Έλληνες στρατι-
ωτικούς. Μπορούμε να διακρί-
νουμε και την φρίκη του αν-
θρώπου μπροστά στην παρά-
λογη Τύχη. Η τέχνη της Δέ-
σποινας Μπεμπεδέλη φτάνει
πολύ ψηλά στο ρόλο της Εκά-
βης. Και κανείς από τους συν-
τελεστές της παράστασης δεν
χαλά την εντύπωση, που δημι-
ουργείται.